

खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड
स्तर: अधिकृत, सेवा/समूह: प्रशासन/ सामान्य प्रशासन तह: ७, पद: वरिष्ठ अधिकृत
खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाका लागि पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रम योजनालाई निम्नानुसारका दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा पूर्णाङ्क :- २००
द्वितीय चरण :- अन्तर्वार्ता पूर्णाङ्क :- ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

१. प्रथम चरण : लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णाङ्क :- २००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्नसंख्या X अङ्क	समय
प्रथम	शासन एवं आर्थिक व्यवस्था	१००	४०	विषयगत	८ प्रश्न X १० अङ्क = ८० १ प्रश्न X २० अङ्क = २०	३ घण्टा
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	१००	४०	विषयगत	४ प्रश्न X ५ अङ्क = २० ६ प्रश्न X १० अङ्क = ६० १ प्रश्न X २० अङ्क = २०	३ घण्टा

२. द्वितीय चरण : अन्तर्वार्ता (Interview)

पूर्णाङ्क :- ३०

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
व्यक्तिगत अन्तर्वार्ता	३०	मौखिक

द्रष्टव्य :

- प्रशासन/लेखा/कानून/विविध सबै समूहका लागि प्रथमपत्रको पाठ्यक्रम एउटै हुनेछ। तर द्वितीय पत्र सेवा सम्बन्धी विषयको पाठ्यक्रमसेवा/समूह अनुसार फरक फरक हुनेछ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ।
- प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ।
- लिखित परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या र अङ्कभार यथासम्भव सम्बन्धित पत्र/विषयमा दिईए अनुसार हुनेछ।
- विषयगत प्रश्नहरूको हकमा एउटै प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ।
- विषयगत प्रश्नमा प्रत्येक पत्र/विषयका प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन्। परिक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरूको उत्तर सोही खण्डका उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम, विनियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ।
- यस भन्दा अगाडि लागु भएका माथि उल्लेखित सेवा, समूहको पाठ्यक्रम खारेज गरिएको छ।
- पाठ्यक्रम लागु मिति :-२०७९

खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड
स्तर: अधिकृत, सेवा/समूह: प्रशासन/ सामान्य प्रशासन तह: ७, पद: वरिष्ठ अधिकृत
खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाका लागि पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र:- शासन एवं आर्थिक व्यवस्था

(प्रशासन/लेखा/कानून/विविध सबै समूहका लागि)

खण्ड (क) — ६० अङ्क (४ प्रश्न × १० अंक, १ प्रश्न × २० अंक)

१. शासन व्यवस्थाका विविध पक्षहरू

- १.१ संविधानवाद र नेपालको संवैधानिक विकास
- १.२ कार्यपालिका, व्यवस्थापिका र न्यायपालिका बीच अन्तरसम्बन्ध, नियन्त्रण र सन्तुलन
- १.३ संवैधानिक अंगहरूको काम, कर्तव्य तथा अधिकार, वर्तमान अवस्था र चुनौतीहरू
- १.४ मानव अधिकार र मौलिक हक तथा कर्तव्य
- १.५ कानूनको शासन, लोकतान्त्रिक मूल्य र मान्यता, समावेशीकरण, समानुपातिक प्रतिनिधित्व तथा सकारात्मक विभेद, सामाजिक न्याय र सुरक्षा
- १.६ सूचनाको हक र पारदर्शिता
- १.७ सार्वजनिक नीति निर्माण प्रक्रिया र कार्यान्वयन, अनुगमन, मूल्यांकन
- १.८ सार्वजनिक सेवाको अवधारणा, विशेषता, भूमिका र सार्वजनिक सेवा प्रवाहका चुनौती
- १.९ सार्वजनिक सेवा बडापत्रको अवधारणा, महत्व र नेपालमा यसको प्रयोग
- १.१० राजनीतिक तटस्थता, प्रतिबद्धता, पारदर्शिता र उत्तरदायित्व
- १.११ नैतिकता, सदाचार र अनुशासन
- १.१२ विकास योजना र चालु आवधिक योजना
- १.१३ योजना तर्जुमा कार्यान्वयन र अनुगमन तथा मूल्यांकन
- १.१४ रणनीतिक योजना, व्यवस्थापन तथा परियोजना विश्लेषण (Project Appraisal)
- १.१५ संस्थागत सुशासन र संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व

खण्ड (ख) — ४० अङ्क (४ प्रश्न × १० अंक)

२. आर्थिक व्यवस्था र अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध

- २.१ लेखा र लेखापरीक्षण
- २.२ आर्थिक बृद्धि तथा आर्थिक विकास
- २.३ आर्थिक विकासका पक्षहरू : कृषि, पर्यटन, पूर्वाधार, पर्यावरण संरक्षण, वैदेशिक रोजगारी, विप्रेषण, तथा मानव संशाधन
- २.४ विकासमा सार्वजनिक क्षेत्र, निजी क्षेत्र र सहकारी क्षेत्रको भूमिका
- २.५ वैदेशिक सहायता र अन्तर्राष्ट्रिय सहयोग - आवश्यकता, उपयोग, उपलब्धी र चुनौती
- २.६ गरिबी निवारण र रोजगारी सृजना
- २.७ दिगो विकास, दीगो विकास लक्ष्यहरू एवं वातावरणीय सवालहरू
- २.८ विकासमा नागरिकको संलग्नता र साभेदारी विकास
- २.९ सामाजिक न्याय, समानता तथा समता

खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड
स्तर: अधिकृत, सेवा/समूह: प्रशासन/ सामान्य प्रशासन तह: ७, पद: वरिष्ठ अधिकृत
खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाका लागि पाठ्यक्रम

- २.१० वैदेशिक सहायता र वैदेशिक व्यापार, लगानी तथा प्रविधि हस्तान्तरण
- २.११ संगठित अपराध: विद्युतीय अपराध (Cyber crime), मिलेमतो (Cartelling), एकाधिकार (Monopoly), भ्रष्टाचार र अवैध मूद्रा निर्मलीकरण
- २.१२ विश्व बैंक, अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोष, अन्तर्राष्ट्रिय वित्त संस्था, एशियाली विकास बैंक, द्विपक्षीय सहयोग संस्थाहरु सम्बन्धी जानकारी ।
- २.१३ संयुक्त राष्ट्रसंघ र यसका एजेन्सीहरु (UNO and its Agencies), विश्व व्यापार संगठन (WTO), FAO, IFAD, WFP
- २.१४ युरोपेली संघ (EU), दक्षिण पूर्वी एशियाली राष्ट्रहरुको संगठन (ASEAN), दक्षिण एशियाली क्षेत्रीय सहयोग संगठन (SAARC), क्षेत्रीय व्यापार प्रणाली SAFTA, BIMSTEC

खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड
स्तर: अधिकृत, सेवा/समूह: प्रशासन/ सामान्य प्रशासन तह: ७, पद: वरिष्ठ अधिकृत
खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाका लागि पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र : सेवा सम्बन्धी
(प्रशासन सेवा/ सामान्य प्रशासन समूहका लागि)

खण्ड (क) - ३० अङ्क (३ प्रश्न x १० अंक)

1. मानव संसाधन व्यवस्थापन

- 1.1 मानव संसाधन व्यवस्थापन: अवधारणा, आयामहरू र चुनौतीहरू
- 1.2 कर्मचारी व्यवस्थापनका पक्षहरू: तलब - भत्ता र सुविधा, भर्ना, छनौट, पदस्थापन, सामाजिकीकरण र उपयोग
- 1.3 मानव संसाधन अभिलेख (Human Resource Inventory) र मानव संसाधन सूचना प्रणाली (Human Resource Information System)
- 1.4 कार्य सम्पादन मूल्यांकन, कार्य सम्पादन करार र कार्य सम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन प्रणाली
- 1.5 गुनासो सुनवाई (Grievance Handling) - Concept and Redressal Mechanism
- 1.6 वार्ता र सम्झौता (Negotiation) - Concept Skills & Strategies
- 1.7 Trade Union and Collective Bargaining
- 1.8 आचार संहिता, नैतिकता, सदाचार, अनुशासन
- 1.9 संगठनात्मक व्यवहार (Organization Behavior) र समूह गतिशीलता (Group Dynamics)
- 1.10 कार्य विश्लेषण (Job Analysis) अवधारणा, महत्व, Job description, Job Specification, Job Evaluation, Job Enrichment and Job Enlargement and, Job Performances standard and Structure of Organization
- 1.11 उत्प्रेरणा:- अवधारणा, महत्व, कार्य सम्पादन र उत्प्रेरणा, कार्य सम्पादनमा आधारित तलब सुविधा (Performance based pay system)
- 1.12 संगठनात्मक स्वरूप: अवधारणा, गठनका आधारहरू, प्रकार, निर्माण तथा संरचना
- 1.13 सुशासन (Good Governance) - अवधारणा, आधारभूत तत्वहरू, नेपालको सार्वजनिक निकायहरूमा सुशासनको अवस्था
- 1.14 नेतृत्व, निर्णय प्रक्रिया र संचार तथा प्रतिवेदन लेखन सीप ।
- 1.15 SWOT, PEST, Analysis, विविधता व्यवस्थापन (Diversity Management)

खण्ड (ख) - ५० अङ्क (३ प्रश्न x १० अंक, १ प्रश्न x २० अंक)

2. सार्वजनिक संस्थान र व्यवस्थापन

- 2.1 नेपालमा सार्वजनिक संस्थान / कम्पनीहरूको आवश्यकता, उपलब्धी, संभावना, चुनौती तथा व्यवस्थापनका सवालहरू

खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड

स्तर: अधिकृत, सेवा/समूह: प्रशासन/ सामान्य प्रशासन तह: ७, पद: वरिष्ठ अधिकृत
खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाका लागि पाठ्यक्रम

- 2.2 व्यवसायिक शासकीय पद्धतिको वर्तमान अवस्था
- 2.3 नेपाल खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनीको इतिहास , लक्ष्य, उद्देश्य, रणनीति, संरचना संगठनात्मक, स्रोत व्यवस्थापन , उपादेयता तथा वर्तमान अवस्था , संस्थागत सुधारका प्रयासहरू, संभावना र चुनौतीहरू
- 2.4 सार्वजनिक संस्थान/कम्पनीहरूको स्वायत्तता र व्यवसायिकता
- 2.5 साविकमा नेपाल खाद्य संस्थान र नेशनल ट्रेडिङ लिमिटेडले गर्दै आएका कामहरूको सामान्य जानकारी
- 2.6 कम्पनीको व्यापार विविधीकरण , प्रतिस्पर्धात्मक क्षमता , आन्तरिक तथा बाह्य व्यापारका संभावना र चुनौतीहरू
- 2.7 नेपाल खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनीको व्यावसायिक योजनाको आवश्यकता र प्रारूप
- 2.8 नेपालमा वस्तु तथा सेवाका गुणस्तर सम्बन्धी मापदण्ड , संस्थागत व्यवस्था , गुणस्तर नियन्त्रण र प्रयोगशाला
- 2.9 कम्पनीले संचालन गर्ने खरिद विक्री , भण्डारण, कुटानी पिसानी, ब्राण्डिङ, प्याकेजिङ, ढुवानी सम्बन्धी विषयहरू
- 2.10 कम्पनीले प्रयोगमा ल्याएको बजारीकरण रणनीति एवं अनलाइन विजिनेस पोर्टल सम्बन्धी जानकारी
- 2.11 चालु आवधिक योजना र चालु आ.ब. को नीति तथा कार्यक्रम तथा बजेटमा खाद्य व्यवस्थासंग अन्तरसम्बन्धित विषयहरू
- 2.12 कम्पनीको अचल सम्पत्ति व्यवस्थापनका उपयुक्त रणनीतिहरू
- 2.13 कम्पनी र प्रदेश एवं स्थानीय तहबीच सहकार्यको संभावित क्षेत्रहरू र सहकार्यको मोडल तथा सरोकारवाला, साझेदार तथा सहयोगी निकायहरू
- 2.14 नेपालमा खाद्यान्न उत्पादनको वर्तमान अवस्था, माग आपूर्ति तथा बजारीकरणको व्यवस्था
- 2.15 खाद्य संकट, खाद्य सुरक्षा तथा खाद्य सम्प्रभुता , पौष्टिकता सम्बन्धी अवधारणा, अवस्था तथा कम्पनीको भूमिका
- 2.16 संकट व्यवस्थापन, जोखिम व्यवस्थापन, द्वन्द्व व्यवस्थापन र प्रकोप व्यवस्थापन (Crisis Management, Risk Management, Conflict Management, Disaster Management)
- 2.17 नेपालमा कमजोर र जोखिममा रहेका जनसंख्याको लागि सामाजिक सुरक्षा योजना
- 2.18 Production and Operations Management: Fundamentals of operations management; Production control; Supply chain management; Quality management; Project management concept, Management of service operations; Role and importance of materials management, value analysis, Inventory control and management, Waste management

खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड
स्तर: अधिकृत, सेवा/समूह: प्रशासन/ सामान्य प्रशासन तह: ७, पद: वरिष्ठ अधिकृत
खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाका लागि पाठ्यक्रम

- 2.19 International Trade/Business: International Business Environment; Changing composition of trade in goods and services; Nepal's Foreign Trade: Policy and trends; Financing of International trade; Regional Economic Cooperation; Global competitiveness and technological developments; Foreign Investment: Foreign direct investment and foreign portfolio investment; Foreign Exchange, Export-import, Trade Facilitation, Customs Management.

खण्ड (ग) – २० अङ्क (४ प्रश्न x ५ अंक)

3. **सम्बद्ध कानूनी आधार: संविधान, ऐन, नियम र नीतिहरू**
- 3.1 नेपालको प्रचलित संविधान
 - 3.2 कम्पनी ऐन, २०६३
 - 3.3 खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेडको कार्य सञ्चालन तथा कर्मचारी सेवा, शर्त र सुविधा सम्बन्धी विनियमावली, २०७९
 - 3.4 खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी खरिद तथा आर्थिक प्रशासन विनियमावली, २०७९
 - 3.5 कम्पनीको प्रबन्धपत्र र नियमावली
 - 3.6 खाद्य ऐन, २०२३ र खाद्य नियमावली, २०२७
 - 3.7 सुशासन (व्यवस्थापन तथा संचालन) ऐन, २०६४ र नियमावली, २०६५
 - 3.8 भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९
 - 3.9 उपभोक्ता संरक्षण ऐन, २०७५ नियमावली, २०७६
 - 3.10 सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ तथा सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४
 - 3.11 मुलुकी देवानी (संहिता) ऐन, २०७४ करार सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था
 - 3.12 नेपाल सरकारको कृषि, उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति सम्बन्धी नीति